

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

17 päivänä joulukuuta 2003 *

Asiassa T-146/01,

DLD Trading Co., kotipaikka Brno (Tšekin tasavalta), edustajinaan asianajajat
J. Hintermayr, G. Minichmayr, P. Burgstaller ja M. Krüger,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M.-C. Giorgi, A.-M. Colaert ja
J.-P. Hix,

vastajaana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jota tukevat

Itävallan tasavalta, asiamiehinään C. Pesendorfer, W. Okresek ja H. Dossi, prosessiosoite Luxemburgissa,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään J. Schieferer, prosessiosoite Luxemburgissa,

ja

Suomen tasavalta, asiamiehinään T. Pynnä ja A. Guimaraes-Purokoski, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii korvausta vahingosta, jonka se väittää aiheutuneen sen vuoksi, että yhtäältä neuvoston asetuksen (EY) N:o 355/94 muuttamisesta ja Saksaan ja Itävaltaan sovellettavan väliaikaisen poikkeustoimenpiteen voima-saolon jatkamisesta 14 päivänä joulukuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2744/98 (EYVL L 345, s. 9) ja toisaalta kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyviä vapautuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 28 päivänä toukokuuta 1969 annettu neuvoston direktiivi 69/169/ETY (EYVL L 133, s. 6), sellaisena kuin se on muutettuna, ovat lainvastaisia,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti B. Vesterdorf sekä tuomarit P. Lindh ja H. Legal,

kirjaaja: hallintovirkamies I. Natsinas,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.3.2003 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 1 Kolmansista maista peräisin olevien tavaroiden tuonnista yhteisöön kannetaan yhtäältä tulleja soveltamalla yhteistä tullitariffia ja toisaalta arvonlisä- ja valmisteveroja.
- 2 Mikäli tavaroiden tuonti ei ole kuitenkaan luonteeltaan kaupallista, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tavaroiden tuonti yksityisiin tarkoituksiin on tietyin varauksin vapautettu tulleista yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 918/83 (EYVL L 105, s. 1) 45 artiklan nojalla.
- 3 Kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyviä vapautuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 28 päivänä toukuuta 1969 annetulla neuvoston direktiivillä 69/169/ETY (EYVL L 133, s. 6) on myös otettu käyttöön matkustajaliikenteen yhteydessä suoritettuun tuontiin sovellettavan verojärjestelmän vapauttamistoimia.

4 Tämä tullittomuus ja verovapautus ilmaistaan arvona tai määrinä tavaratyyppin mukaan. Tuotteiden arvoa, joiden osalta verovapautus ja tullittomuus ilmaistaan määrinä, ei oteta huomioon ratkaistaessa sitä, saavuttavatko matkustajan tuomat tavarat arvona myönnettävän tullittomuuden ja verovapautuksen ylärajan.

5 Asetuksella N:o 918/83 ja direktiivillä 69/169/ETY matkustajille myönnetty tullittomuus ja verovapautus on poistettu 1.1.1993 lukien yhteisön sisäisen tavaraliikenteen osalta. Sitä vastoin niitä sovelletaan edelleen yhteisön ja kolmansien maiden väliseen liikenteeseen.

Tullittomuus, joka ilmaistaan arvona ja jota sovelletaan muihin matkustajien tuomiin tuotteisiin kuin tupakkatuotteisiin, alkoholituotteisiin, hajuvesiin ja toalettivesiin

6 Asetuksen N:o 918/83 47 artiklassa, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna 14.2.1994 annetulla neuvoston asetuksella N:o 355/94 (EYVL L 46, s. 5), on 1.4.1994 lukien tuontitullittomuuden arvona ilmaistu määrä nostettu 175 ecuun, joka siihen mennessä oli 45 eua matkustajaa kohti, muiden tuotteiden kuin tupakkatuotteiden, alkoholijuomien, hajuvesien ja toalettivesien osalta.

7 Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EYVL 1994, C 241, s. 9) 151 artiklan 2 kohdassa määrätään, että neuvosto voi 1.1.1995 eli liittymisasiakirjan voimaantulopäivään mennessä toteuttaa yksimielisesti komission ehdotuksesta uuden jäsenvaltion asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä toimenpiteitä, jotka merkitsevät väliaikaista poikkeusta toimielinten 1.1.1994 ja liittymissopimuksen allekirjoittamispäivän välisenä aikana antamasta säädöksestä, mistä asetuksen N:o 355/94 osalta on kysymys.

- 8 Itävallan tasavallan 5.9.1994 esittämän tällaisen pyynnön johdosta neuvosto antoi 22.12.1994 asetuksen N:o 355/94 muuttamisesta ottamalla käyttöön Itävaltaan sovellettava tullittomuutta koskeva väliaikainen poikkeava toimenpide asetuksen N:o 3316/94 (EYVL L 350, s. 12, sellaisena kuin se on oikaistuna, EYVL 1995, L 38, s. 19).
- 9 Asetuksen N:o 355/94 2 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 3316/94, siirrettiin 1.1.1998 saakka Itävallan tasavallan velvoitetta soveltaa yhteisön 175 ecun tullittomuutta sellaisten tavaroiden osalta, joita tuovat maahan matkustajat, jotka saapuvat sen alueelle tämän valtion muihin kuin Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenmaihin yhdistävien maarojen kautta.
- 10 Tässä säännöksessä säädetään lisäksi, että Itävallan tasavalta ”sovelt[aa] — — liittymissopimuksen voimaantulosta alkaen tullittomuutta — — 75 ecun määrään saakka”.
- 11 Tämä poikkeus myönnettiin huomattavien taloudellisten vaikeuksien vuoksi, joita tullittomuuden korottaminen 175 ecuun olisi voinut aiheuttaa Itävallan tasavallalle, kun otetaan huomioon hintatason erot kyseisen maan ja niiden maiden välillä, joihin se idässä rajoittuu.
- 12 Itävallan parlamentti muutti näin ollen tullilainsäädännön täytäntöönpanosta annetun Itävallan lain 97a §:ää (BGBl. 1995 I, s. 6672) seuraavasti:

”Sellaisten tavaroiden osalta, joita tuovat maahan matkustajat, jotka saapuvat tämän lain soveltamisalueelle kyseisen alueen muihin maihin kuin Euroopan

unionin jäsenvaltioihin ja EFTAn jäsenmaihin yhdistävän maarajan kautta, myönnetään tullittomuus 75 ecun määrään saakka liittymissopimuksen voimaantulosta lukien 31.12.1997 saakka.”

- 13 Itävallan tasavalta esitti 23.7.1997 päivätyllä kirjeellä neuvostolle pyynnön kyseisen poikkeuksen jatkamiseksi vedoten niiden vaikeuksien jatkumiseen tai jopa pahenemiseen, jotka olivat olleet perusteena kyseisen toimenpiteen hyväksymiselle.
- 14 Ennen kuin neuvosto teki päätöksensä kyseisen pyynnön johdosta poikkeuksen, jonka mukaan Itävalta sai soveltaa 75 ecun tullittomuutta, voimassaolo päättyi 31.12.1997. Itävallan tasavalta ei kuitenkaan korottanut tullittomuuden määrää yhteisön tasolle eli 175 ecuun. Itse asiassa Itävallan parlamentti hyväksyi vähän ennen vuoden 1997 loppua muutetun version tullilainsäädännön täytäntöönpanosta annetun lain edellä mainitusta 97a §:stä (BGBl. 1998 I, s. 441).
- 15 Tämän säännöksen uudessa versiossa säädettiin seuraavaa:
- ”Liittovaltion valtiovarainministeriöllä on oikeus alentaa 75 ecuun tullittomuus, jota sovelletaan sellaisten matkustajien maahantuomiin tavaroihin, jotka saapuvat tämän lain soveltamisalueelle tämän valtion muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin tai EFTA-valtioihin yhdistävän maarajan kautta.”
- 16 Neuvosto jatkoi asetuksen N:o 355/94 muuttamisesta 14.12.1998 annetulla asetuksella N:o 2744/98 (EYVL L 345, s. 9) Itävallan tasavallalle myönnettyä väliaikaista poikkeusta. Asetus N:o 2744/98 tuli voimaan 19.12.1998 eli päivänä, jona se julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Kyseisessä asetuksessa säädettiin kuitenkin, että sitä oli sovellettava 1.1.1998 lukien.

- 17 Näin ollen asetuksen N:o 355/94 2 artiklassa, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna asetuksella N:o 2744/98, jatkettiin 1.1.1998 lukien 1.1.2003 saakka sen poikkeuksen voimassaoloa, jolla myönnettiin Itävallan tasavallalle erivapaus olla soveltamatta yhteisössä voimassa olevaa 175 ecun tullittomuutta.
- 18 Tämän säännöksen nojalla Itävallan tasavallan oli myönnettävä kyseessä olevien tuotteiden tuonnille vähintään 75 ecun tullittomuus 31.12.1998 saakka ja sen jälkeen vähintään 100 ecun määrälle 1.1.1999 lukien ja korotettava asteittain kyseistä määrää niin, että näiden tuotteiden tuontiin sovellettaisiin viimeistään 1.1.2003 yhteisössä voimassa olevaa tullittomuuden 175 ecun määrää.

Verovapautus, joka ilmaistaan määrinä ja jota sovelletaan matkustajien maahantuomiin tupakkatuotteisiin, alkoholiin, hajuvesiin ja toalettivesiin

- 19 Kansainvälistä matkustajaliikennettä koskeva määrinä ilmaistava verovapautusjärjestelmä määritellään direktiivin 69/169/ETY 4 ja 5 artiklassa, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna. Näissä säännöksissä säädetään seuraavaa:

”4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on sovellettava seuraavien tavaroiden maahantuonnissa liikevaihto- ja valmisteveroista vapautettuina seuraavia määrällisiä rajoituksia,

sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan ulkopuolella asuviin matkustajiin sovellettavia kansallisia säännöksiä:

Kolmansien maiden ja yhteisön välinen liikenne:

a) Tupakkatuotteita:

savukkeita 200 kappaletta

tai pikkusikareita
(sikareita, joiden kappalepaino on enintään 3 grammaa) 100 kappaletta

taikka sikareita 50 kappaletta

tai piippu- tai savuketupakkaa 250 grammaa

b) Alkoholeja ja alkoholijuomia:

tislattuja alkoholijuomia tai alkoholipitoisia juomia,
joiden alkoholipitoisuus on suurempi kuin
22 tilavuusprosenttia, denaturoimatonta
etyylialkoholia (etanolia) vähintään
80 tilavuusprosenttia yhteensä 1 litra

tai

tislattuja alkoholijuomia tai alkoholipitoisia juomia taikka viini- tai alkoholipohjaisia aperitiivejä, tafia, sakea tai muita juomia, joiden alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia; kuohuviinejä, väkeviä viinejä

yhteensä 2 litraa

ja

kuohumattomia viinejä

yhteensä 2 litraa

— —

5 artikla

— —

8. Jäsenvaltiot voivat alentaa 4 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdassa tarkoitettuja tavaroiden määriä kolmansista maista jäsenvaltioon tulevien matkustajien osalta.”

20 Tämän viimeksi mainitun säännöksen perusteella Itävallan liittovaltion valtiovarainministerin päätöksen 3a §:ssä, joka koskee kulutusverosta vapauttamisesta tehdyn päätöksen muuttamista (Verordnung des Bundesministers für Finanzen, mit der die Verbrauchsteuerbefreiungsverordnung geändert wird (BGBl. 1997 II, s. 733)), on alennettu määrinä ilmaista verovapautusta 1.7.1997 lukien seuraavasti:

”Vapautus kulutusverosta, jota sovelletaan matkustajien, joiden asuinpaikka on tämän päätöksen soveltamisalueella ja jotka saapuvat tälle alueelle tämän valtion muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin tai EFTA-valtioihin yhdistävän maarajan kautta, henkilökohtaisissa matkatavaroissaan maahantuomiin tupakatuotteisiin, rajoittuu seuraaviin määriin:

1. 25 savuketta tai
2. 5 sikaria tai
3. 10 pikkusikaria (joiden kappalepaino on enintään 3 grammaa) tai
4. 25 grammaa piippu- tai savuketupakkaa tai
5. näiden tuotteiden valikoima, jonka paino on enintään 25 grammaa.

— —”

Asian tausta

21 DLD Trading Co. harjoittaa Tšekin tasavallassa verovapaata myyntiä kahdessa myyntipisteessä, jotka sijaitsevat Hevlinissä ja Hatessa Itävallan rajan välittö-

mässä läheisyydessä. Se myy niissä seuraavia tuotteita: tupakkatuotteita, alkoholijuomia, hajuvesiä, toalettivesiä, kosmeettisia tuotteita, elintarvikkeita, kulutuselektronikkaa, tekstiilejä, lisäaineita, pelejä ja kulutustavaroita. Käytännössä sen asiakkaat ovat lähes yksinomaan matkustajia, jotka tuovat kyseisiä tuotteita Itävaltaan matkatavaroissaan henkilökohtaiseen käyttöönsä.

- 22 Kantaja väittää tehneensä suuria investointeja, joihin sisältyy liikkeen avaaminen Hevlinissä joulukuussa 1996, ennakoiden sitä, että matkustajien Itävaltaan tuomien kyseessä olevien tuotteiden tullittomuuden määrää korotetaan 75 ecusta 175 ecuun 31.12.1997.
- 23 Korotuksen lykkääminen yhtäältä ja toisaalta se, että Itävallan tasavalta vähensi niiden tupakkatuotteiden määriä, jotka voitiin tuoda maahan ilman arvonlisä- ja valmisteveroja, yllättivät joka tapauksessa kantajan ja aiheuttivat tälle huomattavaa vahinkoa tulojen menetyksen muodossa.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisupyyntö

- 24 Kantaja nosti 23.1.2001 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wienissä (Wienin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, Itävalta) kanteen, jossa se vaati, että Itävallan tasavalta velvoitetaan maksamaan vahingonkorvausta 726 728,34 euroa.
- 25 Kyseinen tuomioistuin pyysi 5.11.2001 tekemällään päätöksellä yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua EY 234 artiklan nojalla erityisesti siitä, oliko

Itävallan lainsäädäntö ristiriidassa yhteisön oikeuden säännöksen kanssa siltä osin kuin siinä säädettiin tullittomuudelle arvona ilmaistu raja sekä tiettyjä määrällisiä rajoituksia sellaisten tupakkatuotteiden tuonnille, joita asianomaiset matkustajat voivat tuoda maahan ilman liikevaihto- ja valmisteveroja (asia DLD Trading Company Import-Export, kirjattu yhteisöjen tuomioistuimen kirjaimossa numerolla C-447/01).

26 Yhteisöjen tuomioistuin jätti 21.3.2002 antamallaan määräyksellä kyseisen ennakkoratkaisupyynnön tutkimatta, koska ennakkoratkaisupyyntöön sisältyneiden tietojen perusteella ei ollut mahdollista antaa hyödyllistä tulkintaa yhteisön oikeudesta ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat huomioon ottaen, jotka olivat kansallisen oikeusriidan kohteena.

Menettely yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

27 Kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 2.7.2001 jättämällään kannekirjelmällä.

28 Ensimmäisen jaoston presidentin 9.1. ja 17.1.2002 antamilla määräyksillä yhtäältä komissio ja toisaalta Itävallan ja Suomen tasavallat hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan neuvoston vaatimuksia.

29 Itävallan tasavalta jätti väliintulokirjelmänsä 28.2.2002 ja komissio 5.3.2002.

- 30 Sen johdosta, että yksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston tuomareista oli estynyt osallistumasta asian käsittelyyn, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti nimesi 9.1.2003 tuomari P. Lindhin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 32 artiklan 3 kohdan nojalla täydentämään kokoonpanoa.
- 31 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn.
- 32 Kantajan, neuvoston ja komission lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 18.3.2003 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

- 33 Kantaja vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- velvoittaa vastaajan maksamaan kantajalle 726 728,34 euron suuruisen vahingonkorvauksen
 - toteaa, että asetus N:o 2744/98 ja direktiivin 69/169/ETY 5 artiklan 8 kohta, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, ovat yhteisön oikeuden vastaisia
 - velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

34 Neuvosto, jota Itävallan tasavalta ja komissio tukevat, vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti jättää kanteen tutkimatta

— toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

35 Neuvosto ja komissio väittävät, että kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat, ja esittävät tässä tarkoituksessa kaksi seuraavaa prosessinedellytysten puuttumista koskevaa väitettä.

Kanne ei ole työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimusten mukainen

36 Neuvosto katsoo, että kantaja ei ole noudattanut työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimuksia, koska tämä ei ole liittänyt kannekirjelmään tappioitaan koskevaa tilintarkastuskertomusta.

- 37 Neuvostolla ei ole näin ollen ollut mahdollisuutta tietää oikeusriidan kohdetta ja arvioida sitä, onko kanne perusteltu, ja tämän vuoksi huolehtia asianmukaisesta puolustuksesta.
- 38 Kantaja esittää viitanneensa aiheutuneen vahingon todenperäisyyden ja laajuuden osoittamiseksi asiaankuuluvia tilikausia koskevaan liiketoimintansa tulokseen ja liikevaihtoonsa. Kantaja täsmentää, että kannekirjelmällään se on ensisijaisesti pyrkinyt saamaan todetuksi perusteen, joka aiheuttaa yhteisölle sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun.
- 39 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vaatimus, joka koskee määrittelemättömän vahingonkorvauksen saamista, ei ole riittävän täsmällinen, ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta (yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 15.6.1999 antama tuomio asiassa T-277/97, *Ismeri Europa v. tilintarkastustuomioistuin*, Kok. 1999, s. II-1825, 65 kohta, joka on pysytetty muutoksenhaussa asiassa C-315/99 P, *Ismeri Europa v. tilintarkastustuomioistuin*, 10.7.2001 annetulla tuomiolla, Kok. 2001, s. I-5281).
- 40 Kannekirjelmään ei itse asiassa sisälly luotettavaa arviota väitetystä vahingosta. Kantaja rajoittuu kyseisessä asiakirjassa antamaan arvion siitä vahingosta, joka sille on vähintään aiheutunut.
- 41 Kantaja on kuitenkin ilmoittanut kannekirjelmässään seikat, joiden perusteella on mahdollista arvioida väitetyn vahingon luonne ja laajuus. Kyseisessä asiakirjassa kantaja on näin ollen arvioinut kärsimäkseen vahingoksi 20 prosenttia kokonaistappioista, jotka sen mukaan ovat aiheutuneet 1.7.1997 lukien niiden tuotteiden myynnistä, joita yhteisön kyseessä olevat toimenpiteet koskevat.

- 42 Lisäksi tämä aiheutuneeksi väitettyä vahinkoa koskevien, luotettavina lukuina ilmaistujen tietojen puuttuminen ei ole voinut tässä tapauksessa vaikuttaa siihen, miten neuvosto käyttää oikeuksiaan, jotka sillä on vastaajana. Kantaja on täydentänyt kyseisiä tietoja vastauskirjelmässään ja antanut näin vastaajalle mahdollisuuden käsitellä tosiasiallisesti vahingon luonnetta ja laajuutta sekä vastauskirjelmässään että suullisen käsittelyn aikana (ks. vastaavasti em. asia Ismeri Europa v. tilintarkastustuomioistuim, tuomio 15.6.1999, 67 kohta).
- 43 Neuvosto on sitä paitsi jättänyt avoimeksi vastauskirjelmässään mahdollisuuden vahvistaa vahingon täsmällinen määrä sen jälkeen, kun asiassa on mahdollisesti annettu tuomio, jossa hyväksytään yhteisön vastuuta koskeva periaate, ja varannut mahdollisuuden riitauttaa vasta tässä myöhemmässä vaiheessa kantajan esittämä arvio vahingosta.
- 44 Näin ollen on syytä hylätä prosessinedellytyksen puuttumista koskeva väite, joka perustuu siihen, että kannekirjelmä ei ole riittävän täsmällinen, jotta se olisi työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimusten mukainen.

Kantajalla ei ole asiavaltuutta vaatia säännösten kumoamista

- 45 Komissio vaatii väliintulokirjelmässään, että kanne jätetään tutkimatta siltä osin kuin on katsottava, että sillä pyritään yhtäältä asetuksen N:o 2744/98 kumoamiseen ja toisaalta direktiivin 69/169/ETY 5 artiklan 8 kohdan, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, kumoamiseen. Koska nämä yleisesti sovellettavat säännökset eivät koske DLD Trading Co:ta suoraan tai välillisesti, sillä ei ole asiavaltuutta vaatia niiden kumoamista.

- 46 Neuvosto esitti tämän saman argumentin vastauskirjelmässään mutta totesi suullisessa käsittelyssä luopuvansa siihen vetoamisesta.
- 47 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että väliintulijoiden on työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännen kohdan mukaan ne voivat väliintulokirjelmässään esittää ainoastaan varsinaisen asianosaisen, jota ne väliintulollaan tukevat, vaatimuksia tukevia vaatimuksia (yhdistetyt asiat T-371/94 ja T-394/94, British Airways ym. v. komissio, tuomio 25.6.1998, Kok. 1998, s. II-2405, 75 kohta).
- 48 Komissiolla ei siis ole väliintulijana oikeutta esittää oikeudenkäyntiväitettä, jota vastaaja ei ole esittänyt omissa vaatimuksissaan (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-185/96, T-189/96 ja T-190/96, Riviera Auto Service ym. v. komissio, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. II-93, 25 kohta).
- 49 Täältä osin on selvää, että neuvosto on luopunut asian käsittelyn aikana vetoamasta siihen, että kantajalla ei ole asiavaltuutta, mihin se vetosi lisäksi myöhässä vasta vastauskirjelmässään.
- 50 Komission väliintulijana esittämää prosessinedellytyksen puuttumista koskevaa väitettä ei voida näin ollen hyväksyä.
- 51 On joka tapauksessa korostettava, että ei voida katsoa, että DLD Trading Co:n kanteella pyritään riidanalaisten yhteisön säännösten kumoamiseen EY 230 artiklan neljännen kohdan perusteella, toisin kuin komissio esittää.

- 52 Vaikka DLD Trading Co. itse asiassa vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että asetus N:o 2744/98 ja direktiivin 169/69/ETY 5 artiklan 8 kohta, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, ovat yhteisön oikeuden vastaisia, tarkoituksena on vain osoittaa oikeudellinen perusta EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla esitetylle korvausvaatimukselle eikä saada näitä säännöksiä erikseen kumotuksi EY 230 artiklan neljännen kohdan nojalla.
- 53 DLD Trading Co:n ei tarvitse täyttää edellytystä, jonka mukaan kyseisten säännösten on koskettava sitä suoraan ja erikseen EY 230 artiklan neljännessä alakohdassa tarkoitettussa merkityksessä, jotta se voisi nostaa korvauskanteen ja vedota lainsäädännön lainvastaisuuteen, joka sen mukaan oikeuttaa kanteen nostamisen.
- 54 Väite kantajan asiavaltuuden puuttumisesta on näin ollen hylättävä.
- 55 Edellä esitetystä seuraa, että kanne on otettava tutkittavaksi.

Kanteen tutkiminen

Asianosaisten lausumat

- 56 Kantaja väittää ensinnäkin, että yhteisön oikeuden säännöksillä, jotka koskevat tullittomuuden ja verovapautuksen määrää, loukataan eri perusoikeuksia ja yleisiä oikeusperiaatteita, ja edelleen, että kyseiset säännökset ovat johtaneet sen kaupallisen toiminnan supistumiseen, mistä on aiheutunut vahinkoa.

- 57 DLD Trading Co. katsoo ensiksi, että asetus N:o 2744/98 on perustellun luottamuksen suojan ja taannehtivuuskiellon periaatteiden vastainen siltä osin kuin kyseisessä asetuksessa, joka on tullut voimaan 19.12.1998, jatketaan taannehtivasti 1.1.1998 lukien sellaisen poikkeuksen voimassaoloa, jonka perusteella Itävallan tasavalta voi rajoittaa matkustajaliikenteeseen sovellettavan tullittomuuden 75 ecun määrään.
- 58 Neuvosto on kantajan mukaan näin tukenut Itävallan verohallinnon yksipuolisesti 1.1.1998 lukien 19.12.1998 saakka toteuttamaa käytäntöä, jolta puuttuu oikeudellinen perusta ja joka on selvästi yhteisön oikeuden vastainen.
- 59 Direktiivin 69/169/EY 5 artiklan 8 kohdan, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, osalta kantaja katsoo, että sillä loukataan suhteellisuusperiaatetta, koska siinä annetaan jäsenvaltioille lupa rajoittaa ilman ehtoja ja rajoituksia niiden tuotteiden määriä, jotka matkustajat voivat tuoda maahan ilman liikevaihto- ja valmisteveroja.
- 60 Kantajan mukaan kyseisten säännösten osalta on kysymys ylemmäntasoisien normien riittävän ilmeisestä rikkomisesta, koska niillä loukataan yleisiä oikeusperiaatteita ja tiettyjä yhteisön oikeusjärjestyksessä suojattuja perusoikeuksia,
- 61 Neuvosto muistuttaa, että yhteisen tullitariffin hyväksyminen ei merkitse sitä, ettei siitä voitaisi poiketa, kun taloudellinen tilanne sitä vaatii, kuten EY 27 artiklan d alakohdassa sitä paitsi määrätään.

- 62 Asetuksen N:o 2744/98 taannehtiva soveltaminen oli neuvoston mukaan perusteltua sen tavoitteen johdosta, johon asetuksella pyrittiin, eikä se merkinnyt kantajan perustellun luottamuksen pettämistä. Huolellinen ja harkitseva toimija ei ole voinut yllättyä yhteisön riidanalaisen poikkeuksen voimassaolon pidentämisestä.
- 63 Sitä paitsi kaikki direktiivillä jäsenvaltioille myönnetyt poikkeukset on neuvoston mukaan pantava täytäntöön perustamissopimuksessa määritellyissä rajoissa ja erityisesti suhteellisuusperiaate huomioon ottaen.
- 64 Neuvosto lisää, että se ei suinkaan ole vakavasti rikkonut oikeussääntöä, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, vaan se on vertaillut asianmukaisesti kyseessä olevia erilaisia yleisiä ja yksityisiä etuja. Neuvosto korostaa lisäksi, että matkustajien hyväksi myönnetyn tullittomuuden ja verovapautuksen tarkoituksena ei ole antaa oikeuksia liikkeenharjoittajille, jotka ovat sijoittautuneet kantajan tapaan kolmansiiin maihin, vaan yksinomaan matkustajille itselleen.
- 65 DLD Trading Co. väittää toiseksi, että paljastetut lainvastaisuudet ovat aiheuttaneet sille vakavaa vahinkoa ja että neuvoston, jonka syyksi vahingon aiheuttanut menettely on luettava, on korvattava vahinko EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla.
- 66 Arvona ilmaistun tullittomuuden alentaminen taannehtivasti asetuksen N:o 2744/98 nojalla 175 ecusta 75 ecuun 1.1.1998 lukien ja sitten tämän saman tullittomuuden alennettun määrän korottaminen 100 ecuun 1.1.1999 lukien merkitsivät kantajan mukaan sitä, että yleisesti sovellettavan 175 ecun tullittomuuden määrä, johon kantajan asiakkaila olisi pitänyt olla oikeus, supistui olennaisesti. Kantajalle aiheutui näin ollen huomattavaa kaupallista vahinkoa 1.1.1998 lukien.

- 67 Lisäksi kantajan mukaan niiden tupakkatuotteiden enimmäismäärien rajoittaminen direktiivin 69/169/ETY 5 artiklan 8 kohdassa, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, jotka voidaan tuoda maahan ilman liikevaihto- ja valmisteveroja, on aiheuttanut kantajalle myös huomattavaa vahinkoa 1.7.1997 lukien.
- 68 Neuvosto vastaa, että kantaja ei ole osoittanut, että todellista vahinkoa on aiheutunut, koska tämä ei ole esittänyt asiakirjanäyttöä. Toissijaisesti neuvosto kiistää kantajan esittämän arvion vahingosta.
- 69 DLD Trading Co. esittää lopuksi, että poikkeavasta 75 ecun tullittomuuden määrästä on säädetty yhteisön välittömästi sovellettavalla asetuksella ja että tämä on välittömästi aiheuttanut vahingon siltä osin kuin siinä ei sallita Itävallan tasavallan vahvistaa muuta määrää.
- 70 Neuvosto muistuttaa, että yhteisön riidanalaisissa säännöksissä jätetään tietty harkintavalta Itävallan viranomaisille, jotka voivat vahvistaa tullittomuudelle korkeamman tason. Koska kyseisillä viranomaisilla oli mahdollisuus tehdä muutoksia, välitöntä syy-yhteyttä kanteen kohteena olevan neuvoston toiminnan ja väitetyn vahingon välillä ei siis tässä tapauksessa ole.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Syy-yhteys kanteen kohteena olevan neuvoston toiminnan ja väitetyn vahingon välillä

- 71 On syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntyminen edellyttää, että se, joka vaatii

korvausta, näyttää toteen kanteen kohteena olevan toimielimen toiminnan yhteisön oikeuden vastaisuuden ja sen, että vahinko on todellisuudessa syntynyt ja että toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (asia 26/81, *Oleifici Mediterranei v. Euroopan talousyhteisö*, tuomio 29.9.1982, Kok. 1982, s. 3057, 16 kohta ja asia C-257/90, *Italsolar v. komissio*, tuomio 14.1.1993, Kok. 1993, s. I-9, 33 kohta).

- 72 Lisäksi EY 288 artiklan toisessa kohdassa edellytetty syy-yhteys edellyttää, että kyseisen toimielimen kanteen kohteena olevan toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on väliön syy-yhteys, toisin sanoen vahingon on aiheuduttava riittävän välittömästi kyseisestä toiminnasta (yhdistetyt asiat 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, *Dumortier frères ym. v. neuvosto*, tuomio 4.10.1979, Kok. 1979, s. 3091, 21 kohta; yhdistetyt asiat C-46/93 ja C-48/93, *Brasserie du pêcheur*, tuomio 5.3.1996, Kok. 1996, s. I-1029, 51 kohta; asia T-175/94, *International Procurement Services v. komissio*, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. II-729, 55 kohta ja asia T-7/96, *Perillo v. komissio*, tuomio 25.6.1997, Kok. 1997, s. II-1061, 41 kohta).
- 73 Kantajalla on todistustaakka tällaisesta välittömästä syy-yhteydestä (asia T-168/94, *Blackspur ym. v. neuvosto ja komissio*, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2627, 40 kohta).
- 74 Koska yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntymisen kolme edellytystä ovat kumulatiivisia, yhden edellytyksen puuttuminen riittää vahingonkorvauskanteen hylkäämiseen (asia C-257/98 P, *Lucaccioni v. komissio*, tuomio 9.9.1999, Kok. 1999, s. I-5251, 14 kohta ja asia T-220/96, *EVO v. neuvosto ja komissio*, tuomio 24.4.2002, Kok. 2002, s. II-2265, 39 kohta).

— Vahinko, jonka on väitetty aiheutuneen matkustajien tuomiin muihin tuotteisiin kuin tupakkatuotteisiin, alkoholituotteisiin, hajuvesiin ja toalettivesiin sovellettavan arvona ilmaistun tullittomuuden rajoittamisesta

- 75 Edellä 6–20 kohdassa olevasta riitaan sovellettavia oikeussääntöjä koskevasta selvityksestä ilmenee, että Itävallan tasavalta sai ensin luvan asetuksen N:o 355/94 2 artiklan, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna asetuksella N:o 3316/94, nojalla olla myöntämättä kyseessä oleville tavaroille ennen 1.1.1998 yhteisössä sovellettavaa 175 ecun tullittomuutta ja soveltaa niihin 1.1.1995 eli liittymissopimuksen voimaantulopäivän ja 31.12.1997 välisenä aikana poikkeavaa 75 ecun tullittomuuden määrää.
- 76 Tämän jälkeen asetuksen N:o 355/94 2 artiklalla, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna asetuksella N:o 2744/98, jatkettiin taannehtivin vaikutuksin 1.1.1998 lukien 1.1.2003 saakka Itävallan tasavallalle myönnettyä lupaa poiketa yhteisössä sovellettavan 175 ecun tullittomuuden määrästä säätämällä ainoastaan, että sen soveltaman tullittomuuden määrän oli oltava vähintään 75 ecua 31.12.1998 saakka, 100 ecua 1.1.1999 lukien ja että sitä oli asteittain korotettava siten, että se olisi 175 ecua viimeistään 1.1.2003.
- 77 Tämän vuoksi neuvosto antaessaan kantajan arvosteleman asetuksen N:o 2744/98 sääti ainoastaan, että Itävallan viranomaisten oli noudatettava tullittomuuden vähimmäismäärää, joka oli pienempi kuin yhteisössä yleisesti sovellettava vähimmäismäärä. Näin menetellessään neuvosto ei mitenkään velvoittanut kyseistä jäsenvaltiota käyttämään poikkeusmahdollisuutta, joka sille näin annettiin.

- 78 Kansallisille elimille jäi näin ollen mahdollisuus vapaasti hyväksyä milloin tahansa kansallisessa lainsäädännössä yhteisön 175 ecun tullittomuuden taso poikkeustilanteen lopettamiseksi odottamatta asetuksen N:o 355/94 2 artiklassa, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna asetuksella N:o 2744/98, vahvistettujen määräaikojen umpeenkulumista.
- 79 Asetuksella N:o 2744/98 annettiin näin ollen kansallisille viranomaisille ainoastaan oikeus ilman mitään velvollisuutta turvautua sellaisten tullittomuuden vähimmäismäärien soveltamiseen, jotka olivat pienempiä kuin yhteisön oikeuden mukaiset vähimmäismäärät.
- 80 Näin ollen ei voida katsoa, että kyseinen asetus olisi välittömästi aiheuttanut väitetyn vahingon, koska kansalliset viranomaiset vahvistivat tullittomuuden määrät, joita yhteisön lainsäädännössä ei veloitettu hyväksymään.
- 81 Kantaja ei voi tältä osin päätellä yhteisön asetusten välittömästä sovellettavuudesta, että kyseisillä viranomaisilla ei ollut harkintavaltaa kyseessä olevien säännösten soveltamisen osalta.
- 82 Itse asiassa yhteisön asetuksen välitön sovellettavuus ei ole mitenkään esteenä sille, että itse asetustekstissä annetaan jäsenvaltioille oikeus toteuttaa lainsäädännöllisiä, hallinnollisia ja taloudellisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen asetuksen tehokkaan soveltamisen kannalta (asia 230/78, Eridania, tuomio 27.9.1979, Kok. 1979, s. 2749, 34 kohta), eikä sille, että jäsenvaltioilla on tässä tarkoituksessa harkintavaltaa (asia 31/78, Bussone, tuomio 30.11.1978, Kok. 1978, s. 2429, 10 kohta).

- 83 On vielä tarkasteltava varmuuden vuoksi, voiko toisaalta asetuksen N:o 2744/98 säännösten 1.1.1998 saakka ulottuvasta taannehtivasta vaikutuksesta mahdollisesti johtuvan lainvastaisuuden ja toisaalta vahingon, jonka kantaja väittää itselleen aiheutuneen kyseisestä päivästä lukien 19.12.1998 eli kyseisen asetuksen voimaantulopäivään saakka, välillä olla syy-yhteys.
- 84 Jos oletetaan, että asetus N:o 2744/98, joka tuli voimaan 19.12.1998, oli lainvastainen siltä osin kuin siinä jatkettiin taannehtivasti 1.1.1998 lukien Itävallan tasavallalle myönnetyn poikkeuksen voimassaoloa, tämän säädöksen ei voida kuitenkaan katsoa välittömästi aiheuttaneen vahinkoa, jonka kantaja väittää itselleen aiheutuneen kyseisen päivän ja 19.12.1998 välisenä ajanjaksona.
- 85 Itse asiassa Itävallan viranomaiset ovat ilman neuvoston etukäteen antamaa lupaa yksipuolisesti päättäneet tullilainsäädännön täytäntöönpanemisesta annetun lain 97a §:llä, joka on esitetty edellä 15 kohdassa, alentaa 75 ecuun kyseisiin tavaroihin sovellettavan tullittomuuden määrän 1.1.1998 lukien.
- 86 Kyseisestä päivästä lukien poikkeuksen, joka oli myönnetty Itävallan viranomaisille 31.12.1997 saakka asetuksen N:o 355/94 2 artiklassa, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna asetuksella N:o 3316/94, voimassaoloaika oli päättynyt ja yhteisön tullittomuutta, jonka määräksi oli vahvistettu 175 ecua, olisi pitänyt alkaa soveltaa.
- 87 Kyseessä olevien matkustajien 1.1.1998 ja 19.12.1998 välisenä aikana Itävaltaan tuomille tavaroille on siis myönnetty 75 ecun määrään rajoittuva tullittomuus ainoastaan Itävallan viranomaisten antamilla säännöksillä ilman yhteisön etukäteen antamaa lupaa.

88 Näin ollen vaikka asetuksen N:o 2744/98 säännöstä, jonka tarkoituksena oli saattaa jälkikäteen Itävallan tasavallan tilanne yhteisön oikeuden mukaiseksi myöntämällä sille lupa taannehtivasti, ei olisi annettu, tällä seikalla ei olisi ollut mitään vaikutusta kantajan väittämän vahingon toteutumiseen.

89 Tämän vuoksi kysymyksellä asetukseen N:o 2744/98 sisältyvän taannehtivan poikkeuksen laillisuudesta ei ole merkitystä kantajan esittämän vahingonkorvausvaatimuksen tarkastelun kannalta.

90 Edellä esitetystä seuraa, että vahinko, jonka kantaja väittää itselleen aiheutuneen 1.1.1998 lukien matkustajien tuomiin tavaroihin sovellettavien arvona ilmaistujen tullittomuuden määrien rajoittamisen johdosta, ei ole välitön seuraus yhteisön lainvastaiseksi väitetystä lainsäädännöstä ja että virheelliseksi väitetty neuvoston menettely ei ole riittävän läheisessä syy-yhteydessä väitettyyn vahinkoon, jotta yhteisölle voisi aiheutua sen perusteella vahingonkorvausvastuu.

— Vahinko, jonka on väitetty aiheutuneen niiden tupakkatuotteiden, alkoholi-
tuotteiden, hajuvesien ja toalettivesien määrien rajoittamisesta, joille voidaan
myöntää matkustajien tuomiin tavaroihin sovellettava verovapautus

91 Direktiivin 69/169/ETY 5 artiklan 8 kohdassa, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, annetaan jäsenvaltioille nimenomaisesti vain mahdollisuus vähentää niiden tavaroiden määriä, joille myönnetään verovapautus kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan a ja d alakohdan nojalla.

- 92 Kuten edellä olevasta 20 kohdasta ilmenee, Itävallan valtiovarainministerin tekemän kulutusverosta vapauttamista koskevan päätöksen 3a §:ssä, sellaisena kuin tämä päätös on muutettuna, jossa käytetään kansallisille viranomaisille direktiivillä 69/169/ETY, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, annettua oikeutta, vähennettiin 1.7.1997 lukien niiden tupakkatuotteiden määriä, jotka on vapautettu verosta.
- 93 Nimenomaan näillä kansallisilla säännöksillä on voimakkaasti rajoitettu niiden tavaroiden määriä, joita kyseiset matkustajat voivat tuoda ilman kulutusveroja, kuten kantaja itse huomauttaa kanteessaan.
- 94 Näissä olosuhteissa neuvoston toiminnan ei voida katsoa välittömästi aiheuttaneen sitä vahinkoa, joka kantajalle on mahdollisesti aiheutunut 1.7.1997 lukien sen vuoksi, että kulutusverosta vapautettavien kyseisten tuotteiden määriä oli vähennetty.
- 95 Itävallan viranomaiset ovat siis käyttäessään mahdollisuutta, joka näissä kahdessa yhteisön riidanalaisessa säädöksessä eli asetuksessa N:o 2744/98 ja direktiivin 69/169/ETY 5 artiklan 8 kohdassa, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, on annettu Itävallan tasavallalle, yhtäältä soveltaneet arvona ilmaistuja tullittomuuden määriä, jotka ovat pienempiä kuin yhteisön 175 ecun taso, ja toisaalta rajoittaneet verosta vapautettavien tavaroiden määrät murtoosaan yhteisön lainsäätäjän sallimasta enimmäismäärästä.
- 96 Välitöntä syy-yhteyttä neuvoston toiminnan ja vahingon välillä, johon kantaja vetoaa, ei voida näin ollen katsoa olevan, kun kyse on siitä, aiheutuuko yhteisölle vahingonkorvausvastuu.

97 Näin ollen vahingonkorvauskanne on hylättävä ilman, että on tarpeen tarkastella, onko kantaja osoittanut, että neuvosto on toiminut virheellisesti, tai arvioida, onko kantajan väittämä vahinko todella syntynyt ja kuinka suuri mahdollinen vahinko on.

Oikeudenkäyntikulut

98 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

99 Koska DLD Trading Co. on hävinnyt asian ja koska neuvosto on vaatinut kulujensa korvaamista, DLD Trading Co. on velvoitettava vastaamaan omista kuluistaan ja korvaamaan lisäksi neuvoston oikeudenkäyntikulut.

100 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot ja yhteisön toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

101 Tämän vuoksi komissio, Itävallan tasavalta ja Suomen tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)**

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Kanne hylätään.**

- 2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan neuvoston oikeudenkäyntikulut.**

- 3) **Komissio, Itävallan tasavalta ja Suomen tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Vesterdorf

Lindh

Legal

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä joulukuuta 2003.

H. Jung

B. Vesterdorf

kirjaaja

presidentti